

Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie

Príloha

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacia oblasť jazyk a komunikácia –
charakteristika vzdelávacej podoblasti
slovenský jazyk ako druhý jazyk

Vzdelávacia oblasť jazyk a komunikácia

Podoblasť slovenský jazyk ako druhý jazyk

Charakteristika podoblasti

Cieľom vzdelávacej podoblasti Jazyk a komunikácia – vyučovanie slovenského jazyka ako druhého jazyka je naučiť žiakov komunikovať v slovenskom jazyku – dorozumievať sa v bežných i školských komunikačných situáciách. Dôraz sa kladie na:

- praktické využitie jazykových spôsobilostí,
- efektívnu komunikáciu,
- činnostne zameraný prístup, ktorý vníma žiakov ako aktívnych účastníkov učenia.

Žiaci si jazyk osvojujú prostredníctvom **zmysluplných úloh**, ktoré odrážajú ich každodenný život. Nové vedomosti sa prepájajú s predchádzajúcimi poznatkami a s obsahom iných vyučovacích predmetov.

Zdôrazňuje sa uplatňovanie metód a techník vyučovania cudzích jazykov, aktívne a zmysluplné používanie jazyka, pri ktorom sa rozvíja počúvanie s porozumením, hovorenie, čítanie s porozumením a písanie.

Vzdelávacia podoblasť zahŕňa tri základné komponenty, ktoré sú navzájom prepojené a tvoria celok s názvom Komunikačné jazykové činnosti:

- recepcia – porozumenie počúvanému a čítanému textu, získavanie a spracovanie informácií.
- produkcia – tvorba hovorených a písaných textov rôznych žánrov.
- interakcia – aktívna ústna a písomná komunikácia, vyjadrovanie myšlienok, pocitov, potrieb a názorov, kladenie otázok, aktívne počúvanie a čítanie.

Výkonový štandard vymedzuje spôsobilosti, ktoré má žiak dosiahnuť. Jeho napĺňanie je možné aj s využitím nástrojov AI, ktoré vstupujú do výučby nie ako nový cieľ vzdelávania, ale ako podporný prostriedok. Rozsah a spôsob využitia nástrojov AI sa prispôsobuje jazykovej úrovni a ich zapojenie do vyučovania a učenia sa slovenského jazyka vždy predpokladá vlastné úsilie žiaka. Úlohou žiaka je najskôr porozumieť textu, alebo ho samostatne vytvoriť a až následne môže využívať nástroje AI na kontrolu, úpravu textu alebo získanie ďalších informácií, pričom uvažuje nad ich spoľahlivosťou, transparentne uvádza spôsob ich využitia, identifikuje hlavné bezpečnostné riziká spojené s používaním AI a dodržiava zásady zodpovedného a etického zaobchádzania s digitálnymi nástrojmi.

Obrázok č. 2: Komponenty vzdelávacej podoblasti JaK – slovenský jazyk ako druhý jazyk.

Komunikačná kompetencia zahŕňa pragmatickú, jazykovú a sociolingválnu zložku, ktoré sú definované v Spoločnom európskom referenčnom rámci¹. Tieto zložky sú neoddeliteľné a vzájomne prepojené pri používaní akéhokoľvek jazyka. Významnou mierou sa podieľajú na obsahu výučby slovenského jazyka ako druhého jazyka a vytvárajú základ obsahového štandardu. Pragmatická zložka zahŕňa komunikačné funkcie jazyka, pričom na každej komunikačnej úrovni je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka inak, pomocou iných jazykových prostriedkov. Funkcie jazyka je možné voľne kombinovať a prispôbiť komunikačnej situácii alebo téme.

Jazyková zložka zahŕňa jazykové prostriedky ako slovná zásoba, výslovnosť a gramatické javy.

Sociolingválna zložka obsahuje stratégie, ktoré žiakom umožňujú osvojovať si vhodné komunikačné nástroje rozvoj interkultúrneho povedomia a schopnosť komunikovať v súlade so spoločenskými normami a kultúrnym kontextom.

Do vzdelávacej podoblasti Jazyk a komunikácia – vyučovanie slovenského jazyka ako druhého jazyka patrí vyučovací predmet **slovenský jazyk a slovenská literatúra**. Vyučuje sa ako povinný predmet v národnostných školách a národnostných triedach, v ktorých je vyučovací jazyk maďarský.

¹ Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie, hodnotenie – doplňujúce vydanie (preklad Š. Franko). ŠPÚ: Bratislava, 2022. Dostupné na: <https://www.statpedu.sk/files/sk/vyskum/publikacnoscinnost/publikacie/spolocny-europsky-ramec-jazyky-ucenie-vyucovanie-hodnotenie-doplnuje-vydanie.pdf>

Ciele vzdelávacej podoblasti

1. Primerane využívať komunikačné jazykové činnosti na dosiahnutie svojho komunikačného zámeru v súlade so spoločenskými a kultúrnymi očakávaniami.
2. Porozumieť hovorenému a písanému textu.
3. Komunikovať v ústnej a písomnej forme.
4. Sprostredkovať informácie iným ľuďom.
5. Využívať komunikačnú a kognitívnu funkciu jazyka pri napĺňaní vzdelávacích, sociálnych a osobných potrieb.
6. Formovať si pozitívne postoje a pozitívny vzťah k slovenskému jazyku, jeho učeniu sa, ku kultúre a národu prostredníctvom jazyka.

